

НА ЛИЦЕ МЕСТО

Ладислав
БАРИШИК

ЕРОТИКОН ИЛИ ОБЈАСНЕНИЕ ЗА НАСТАНУВАЊЕ НА КАМЕНОТ

Единаесеттата самостојана изложба на скулпторот Драган Поповски-Дада, отворена пред неколку дена во бескрајно функционалниот ентериер на Музејот на современата уметност во Скопје, доаѓа во часот кога се чувствуваше исклучителниот недостиг од квалитетни и повеќе или помалку издржани ликовни презентации во неколку салони и галерии, на кои би требало да им се довери довербата. Имаше во ова последно време реминисцентни средби со цртежите на Никола Мартиновски на кои им посветивме сигурно повеќе емотивни анализи отколку што беше потребно; пројурија низ галериите на Шемов и Траиковски; лепезата на своите просторни истржувања наназад неколку години силно ги афирмира Чауле — но вистинскиот настан го понуди дури Дада, по петгодишната пауза на самостојните настапи во главниот град на СР Македонија.

Можеби изложбата на Дада ќе блесне, колку поради естетско-ликовните факти, толку и поради фактот што — просто — ги посакувавме средбите со вајарските експерименти кои, покрај куртоазните зборови и просечните комплименти, содржат вистина во честичката, вистинска ерупција на позитивни изненадувања што — дури и од Дада — толку ненадејно не ги очекувавме.

Веќе со својата прва јавно појава, таму некаде во 1965 година, Дада го трасираше патот на кој требаше да му се верува: раскина, во потцртана мерка, со младата традиција на анализата на формата и стилските вежби на своите претходници, задржувајќи го — понекогаш — еkleктичкиот манир на своите учители: било од академијата или од литературата.

Од ова фигуративно проседе, кое долго и не траеше во смисла на анализа или декларативност, Дада се враќа — преку митолошките теми и пластичните експресији на опсервираните содржини, носталгичните евокации на своето родно поднебје, настојувајќи да го фати и разработи симболот до знак на трајна присутност, до трајно обележје.

Тоа е — накусо — фазата на „прилепската локалпатриотска реторика“ реализирана со поприлична доза емоции, со наративни но не и премногу акцентирани интимни дилеми. Преминот од лепезастата, широка приказна — во авантурата на формата како максимален скулпторски резон и веќе тука, навестувајќи ја можната стагнација, можната криза — но Дада ја помина и таа река.

Скулптурите, настанати во периодот од 1976-1980 година, се непобитен доказ за тоа. Скулптурите и цртежите (студии и скици) го презентираат авторот кој, како и Антеј се фаќа за земјата, се фаќа за каменот, за да може од така сигурната и тајновита основа полесно да ја добие борбата што му претстои: борбата за разрешување на законитостите на животот или настанувањето. Поради тоа, делата се набиени со извонредно сугестивна еротика, која поаѓајќи од студенилото на каменот ја создава физичката топлина на интимата и идентитетот во душата на посматрачот. Вдахновено поетски доживеана, одбрана и одмерена во материјалот и ритуалот на уметничкото создавање, измазнетата експресивност и интелектуалната рамнотежа на симбол — скулптурата на Драган Поповски — Дада претставува нова квалитетна вредност во современото македонско вајарство. Нејзините димензии, димензиите на нејзиното дејствување и подоцнешни влијанија, ќе бидат од посебно значење во вреднувањето на разработката на формата и тивката, но интимно силна поезија која е вткаена во неа.